

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
שיבה קטנה ארצות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת לך לך

תורת

נסיון הלך לך של אברהם ושל כל אדם בעוה"ז

בראשית פרק יב (א) ויאמר יהוה אל אברהם לך לך מארצך ומבולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך: (ב) ואעשה לגוי גדול ואברכה ואגדלה שמך והיה ברכה: (ג) ואברכה מברכה ומקלך אאר ונברכו בך כל משפחות האדמה:

ופרש"י על בראשית פרק יב פסוק ב ואעשה לגוי גדול לפי שהדרך גורמת לשלשה דברים, ממעטת פריה ורביה, וממעטת את הממון, וממעטת את השם, לכך הוזקק לשלשה ברכות הללו שהבטיחו על הבנים ועל הממון ועל השם: **שאלה:**

הנה מבואר שזה אחד מעשרה נסיונות שהקב"ה ניסה את אברהם להפריד ממולדתו ומעירו וממשפחתו. ויש לשאול הרי מבטיחו כל טוב עוה"ז בהליכתו למקום אחר ומה נסיון יש בדבר כזה, והרי לו יצוייר שיבא אדם לחבירו ויבטיחו כי יבא למדינה אחרת ויסדר לו פרנסה בשפע וכל הטובות שהבטיח הקב"ה להגדיל את שמו ויהיה לו מעמד חברתי וציבורי ועושר ובנים מדוע שיתר להצעה כזו ומה הנסיון שיש בזה?

תירוץ מעש"ת להטעות:

והנה ראיתי במעינה של תורה כי הנסיון לבחון אחרי כל הבטחות הנ"ל האם יעשה דבר זה כדי לעשות רצון השם או למען טובות הנאת גופו, אולם דבר זה קשה לאומרו שהשם יתברך מכון להטעותו.

הנסיון שנראה הכל הפוך מהבטחת השי"ת:

ולכן נלענ"ד הנסיון הגדול הוא בזה שהשם מבטיחו ובפועל רואה הכל הפוך כאשר מבואר בהמשך הפרשה, כיצד מגיע למצב של רעב, וגם צריך לרדת למצרים, ונסיון שלוקחים את אישתו, ולקחת הגר במקום אשתו, ומחלוקת רועי לוט עם רועי אברהם ונאלצו להיפרד, ומלחמת המלכים להציל את לוט בו אחיו, ואינו מהרהר אחרי הבטחת השם מתי תתקיים וכל זה נסיון גדול להמשיך להאמין בקב"ה למרות שהכל נראה הפוך ממה שהובטח לו, כי לולי הבטחת השם אין שאלות על מה שקורה אבל אחרי שיש הבטחות ובפרט כאשר הוא יחיד אשר הולך בדרכי השם היה מקום לומר שלא שייך להטעותו כך ואדרבא לסייעו בדבר.

דבר ראשון רעב בארץ:

שם פסוק (י) ויהי רעב בארץ ויך אברהם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ: ופרש"י על בראשית פרק יב פסוק י (י) רעב בארץ באותה הארץ לבדה לנסותו אם ירהר אחר דבריו של הקב"ה שאמר לו ללכת אל ארץ כנען ועכשיו משיאו לצאת ממנה:

דבר שני לקחת אשתו לפרעה:

שם פסוק (יא) ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את: (יב) והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו: (יג) אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחייתה נפשי בגללך:

דבר שלישי מלחמה עם המלכים להציל לוט:

ובפרק יד פסוק (יד) וישמע אברהם כי נשבה אחיו ויך את חניכיו וילדי ביתו שמונה עשר ושלש מאות ויך עד דן:

דבר רביעי שרה עקרה ונותנת שפחתה הגר במקומה:

פרק טו פסוק (א) אחר הדברים האלה היה דבר יהוה אל אברהם במחזה לאמר אל תירא אברהם אנכי לך שורך הרבה מאד: (ב) ויאמר אברהם אדני יהוה מה תתן לי ואנכי הולך ערירי וכן משך ביתי הוא דמשך אליעזר: (ג) ויאמר אברהם הן לי לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי: פרק טז פסוק (ב) ותאמר שרי אל אברהם הנה נא עצרני יהוה מלדת בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה וישמע אברהם לקול שרי: (ג) ותקח שרי אשת אברהם את הגר המצרית שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברהם בארץ כנען ותתן אתה לאברהם אישה לו לאשה: (ד) ויבא אל הגר ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה בעיניה:

דבר חמישי לאחר כל זאת מבקש ממנו ברית מילה:

פרק יז פסוק (א) ויהי אברהם בן תשעים שנה ותשע שנים ויבא יהוה אל אברהם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים: (ט) ויאמר אלהים אל אברהם ואתה את בריתי תשמר אתה וזרעך אחריך לדרתם: (י) זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אחריך המול לכם כל זכר:

מעשה אבות סימן לבנים:

ומכאן מוסר השכל לכל אדם שמעשה אבות סימן לבנים ונסיון אברהם אבינו הוא נסיון של כל אדם במהלך חייו, כי פעמים רבות מתגנבת בליבו מחשבה הרי הוא עושה רצון השם ועכ"פ הולך בדרכי השם ועושה צדקה וחסד וא"כ מדוע קורה לו כך וכך, ברם מהפרשה נלמד שאפילו השם מבטיח אין הכרח שהכל יהיה תיכף ומיד אלא יתכן שמנסה השי"ת את האדם לראות עד כמה מחזיק האדם מעמד באמונתו, ולכן חובת האדם בעולמו להתבונן ולחשוב על כך שאין ספק

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
שיבה קטנה ארצות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

ח"ו בקיום הבטחת השי"ת אשר הבטיח בתורה לכל העושה רצונו למרות שרואה פעמים רבות הפוך אל יתייחס וידע שהכל לטובתו.

מעשה שהיה המלמדנו על נסיון האדם:

וכמעשה שמסופר בספר מעשיהם של צדיקים בפרשת לך לך שפעם דרש הגר"י מסלנט זצ"ל על אמונה וביטחון והבהיר כי אדם שיבטח בקב"ה באמת מובטח לו שיתמלא בקשותיו, בתוך הציבור היה טיח תמים ובא לרב אחרי הדרשה ושאל את הרב אני צריך עשרת אלפים רובל האם כאשר אני יבטח בקב"ה ולא יעשה דבר יתמלא בקשתי, השיבו הרב שהוא בטוח שכן, הלך לביתו והפסיק מלאכתו ובטח בקב"ה אך דבר לא קורא ולאט לאט נגמר כל כספו ואף מכר חפציו לכלכלת בני ביתו עד שנהיה רעב ללחם ובני הבית בוכים והוא אומר להם לבטוח בקב"ה אך צעקת ב"ב הביאו אותו לרב ושאל מהרב הנה הוא בטוח בקב"ה ולא נענה ומצבו קשה, שאלו הרב האם הוא מוכן שיתן לו חמש אלף רובל וכאשר יזכה לעשר אלף יתן לו אותם בתמורה, השיבו שהוא מוכן, אמר לו הרב סימן שאינך בוטח בקב"ה באמת כיון שאם אתה בטוח שתקבל עשר איך אתה מוכן לקבל במקומן חמש אלף ולכן עדיין לא קיבלת מענה. בדומה לכך הקב"ה מנסה כל אדם לפי דרגתו לראות עד כמה הוא באמת דבק בתורה והמצוות והאם כל הפרעה קטנה מוציאה אותו משלוותו ומעבודת השם ומבטל תורה ולכן מתמהמה הברכה להגיע.

מעשה עם ריב"ל להמחיש כמה האדם אינו רואה את הנסתה:

וכעין המסופר במדרש על ריב"ל עם אליהו הנביא וז"ל המדרש אוצר המדרשים (אייזנשטיין) יהושע בן לוי עמוד 211 מעשה דר' יהושע בן לוי. { ספר מעשיות לרבנו נסים גאון; בית המדרש ח"י }. רבי יהושע בן לוי מצא דבר שנתעלף ונבהל עליו עד שנגלה לו סוד האמת ועיקר היושר ונודע לו ספקו ונתברר לו הדבר, וזה הוא: שצם ימים רבים וישב בתענית והתפלל לבוראו ית' שמו שיראה לו את אליהו ז"ל, והנה אליהו לקראתו ונראה אליו ויאמר לו היש לך חפץ אצלי אמלא אותו לך. ויאמר לו ריב"ל אני נכסף ללכת עמך ולראות מעשיך בעולם שמועיל על ידך ואלמד חכמה גדולה ממך, ויאמר לו אליהו לא תוכל לשאת (לסבול) כל מה שתראה ממעשי ותטריח אותי לדעת ראיות מעשי ופעלי. ויאמר לו ריב"ל אדוני לא אשאל ולא אנסה ולא אטריח עליך בשאלה, שרצוני לראות מעשיך ודברך היאך הם ולא יותר. ויעש עמו אליהו תנאי שאם יבקש ר' יהושע ממנו לדעת סבת מעשיו מאותות ומנפלאות וכמו כן שאם יבקש ממנו שום שאלה שלא ילך עמו עוד. **מעשה א** { אח"כ הלכו שניהם יחדיו עד שהגיעו לבית איש מסכן אביון ורש ואין לו כלום כ"א פרה אחת שהיתה עומדת עמו בחצר והאיש ואשתו יושבים פתח השער, ויראו אותם באים כנגדם ויצאו לקראתם וישאלו להם לשלום וישמחו עמם, ויושיבו במיטב ביתם ויביאו לפניהם מה שנזדמן להם לאכול ולשתות ויאכלו וישתו וילינו שם, ויהי בבקר ויקומו ללכת לדרכם ויתפלל אליהו על הפרה שתמות ותמת מיד, וילכו שניהם, וראה ריב"ל ותמה על הדבר ונתעלף ויאמר בנפשו לא היה שכן לעני הזה מן הכבוד אשר כבדנו אלא להרוג את פרתו? ואין לו זולתה, ויאמר אל אליהו אדוני למה המתה הפרה של האיש הזה והוא עשה לנו כבוד, ויען אליהו ואמר לו זכור התנאי שהיה ביני ובינך להסכת ולשתוק ולהחריש, רק אם רצונך להפרד ממני אני אומר לך, והחריש ולא שאלו עוד. **מעשה ב** { וילכו שניהם כל היום, ויהי בערב ויבואו אל בית עשיר אחד ולא פנה להם ולא השגיח עליהם לכבדם, וישבו בביתו בלא אכילה ובלא שתיה, והיה לאיש העשיר בביתו קיר שנפל ועליו לבנותו, ויהי בבקר ויתפלל אליהו ויבנה הקיר, וילכו שניהם משם. והיגון והתמה נוסף לו בלב ר' יהושע על מעשה אליהו אבל כבש את יצרו מלשאלו למה היה הדבר, **מעשה ג** { וילכו לדרכם כל היום והגיעו בערב לבית הכנסת גדול שהיו שם ספסלים מכסף ומזהב וכל אחד ואחד יושב על כסאו איש כפי כבודו ויקרו. ויאמר אחד מהם מי יאכיל את העניים האלו הלילה הזה, ויען אחד מהם לאמר רב להם בלחם ומים ומלח שהביאו הם לכאן, וימתינו ולא כבדום כהוגן וכשורה וילינו וישבו במקומם עד אור הבקר, ויהי בבקר ויקומו ללכת, ויאמר להם אליהו ישימכם אלהים כולכם ראשים, והלכו לדרכם כל היום, ונוסף לר"י יגון על יגון אך ירא לשאלו. **מעשה ד** { ויבואו עד עיר אחת והשמש פנה לערוב ויראו אותו בעלי העיר ויצאו לקראתם בלב טוב ובשמחה גדולה ויקבלום בסבר פנים יפות, וישמחו עמהם ויושיבו במיטב ביתם בבית הגדול שלהם, ויאכלו וישתו וילינו שם בכבוד גדול, ויהי בבקר ויתפלל אליהו ויאמר לא יתן בכם הקב"ה אלא ראש אחד. ויהי כשמוע ר"י את דבריו ולא יכול עוד התאפק ולהחריש על כל המעשים האלה שעשה אליהו, ויאמר לו עתה הודיעני סודות. **ביאור מעשה א** { ויאמר לו אליהו עתה שיש בלבך להפרד ממני אני אפרש לך הכל ואודיעך סוד הדברים ועיקר המעשים שראית, דע כי האיש שהרגתי פרתו, אותו היום היה נגזר על אשתו למות ואני התפללתי לאל להיות פרתו פדיון נפש אשתו, ועוד ראיתי ע"י האשה טובה הרבה ותועלת גדול בביתו. **ביאור מעשה ב** { והאיש העשיר שבניתי לו הקיר, כי אם הייתי מניחו לבנותו היה מגלה יסודו והיה מוצא בו מטמון גדול מזהב ומכסף וע"כ בניתי לו, והנה מהרה יפול הקיר ולא יבנה עוד. **ביאור מעשה ג** { והאנשים שהתפללתי עליהם ברוב שרים וברוב ראשים, לפי שהוא רעה להם ומחלוקת גדולה בעצתם ומחשבתם, כי כל מקום שבו ראשים הרבה נשחת ונחרב ונאשם. **ביאור מעשה ד** { והאנשים שהתפללתי עליהם בראש אחד הוא טובה להם ולישובם, לפי שיאחדו מעשיהם ועצתם תתקיים בעצה אחת ורוח מחלוקת לא יבא ביניהם, ולא תחליף עצתם ולא תופר מחשבתם.

מוסר השכל דברי אליהו הנביא לריב"ל:

וסיים אליהו הנביא בדברי מוסר. וז"ל על כן יאמרו המושלים ברוב חובלים תטבענה הספינות ובראש אחד תתישב עיר, ועוד צוה אליהו ויאמר לו הנני הולך מעמך לכן אודיעך באשר תועיל: אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
ישיבה קטנה ארצות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

יסיתך יצרך ואל תתמה עליו לפי שהוא לרעתו, ואם ראית צדיק מיצר ונצטער כל ימי חלדו ויגע ועמל ברעב ובצמא ובערום ובחוסר כל או יסורין באין עליו אל יחרה אפך ואל תכעס ברוחך, ואל יתעך יצרך ולבך לחשוב שום ספק ביוצרך, והיישר אותו בדעתך ובלבך כי צדיק הוא וצדיק דינו ועיניו על דרכי איש, ומי יאמר לו מה תעשה. ולכן גם בזמננו עלינו להתחזק באמונה וביטחון בקב"ה ולהבין שצדיק וישר הוא אל אמונה ואין עוול ולהתעורר לתקן מעשנו ולב יודע מרת נפשו וכל אחד יעשה חשבון הנפש ויקבל על עצמו לשפר מעשיו ודרכיו ובזה נזכה שהקב"ה יאמר די לצרותינו ויפיל את כל אויבנו ורודפינו תחתנו ויחיש את גאולתנו ויבנה את מקדשנו במהרה בימינו אמן.

בידידות ואהבה

מרדכי מלכא